

TEDENSKA SLIKE

PRILOGA

DOMOVINI

Leto 1

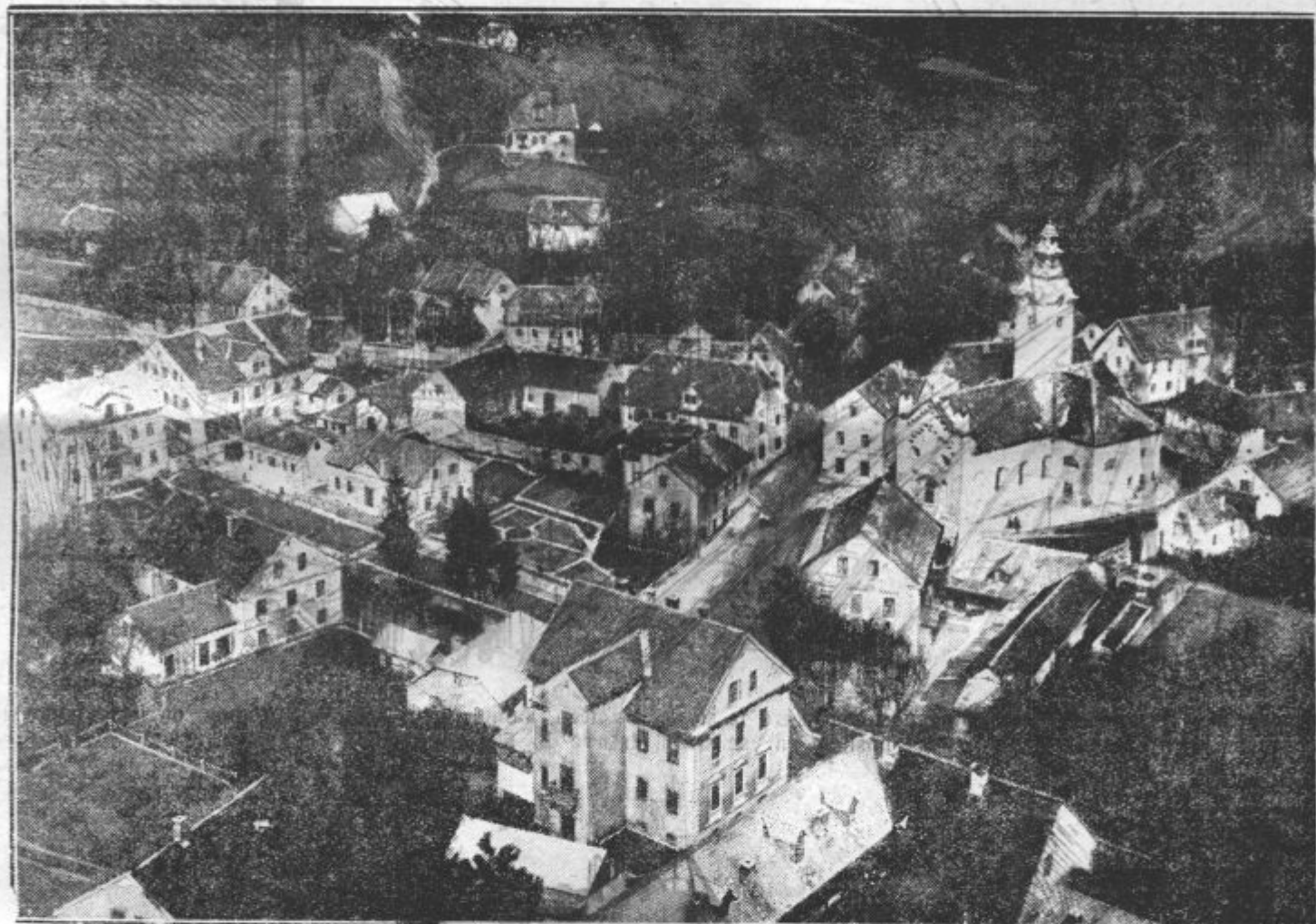
v Ljubljani, dne 10. decembra 1926

Štev. 54

Trbovlje postale trg

Ko so pred leti spoznali vrednost premoga, so ljudje, posebno rudokopi iskali po daljnem svetu, kje bi našli zaklad črnega kamena, ki predstavlja največje vrednosti sveta. Tako so tudi v naše kraje prišli tuji in odkrili velikansko bogastvo, od katerega pa dolgo let niso imeli ničesar domačini, na čijih tleh se premog nahaja. Baš pred 100 leti je bilo, ko so pričeli z res pravičnim in plodonosnim

izkopavanjem premoga v Trbovljah, čeprav je bil najden že mnogo prej. l. 1800. Dva Nemca, Thonhauser in Holuber sta našla premog v zelo redko obljedeni in revni pokrajini v trboveljski okolici, kjer so bili v tistih časih obširni gozdovi in veliki pašniki. Ko sta se povrnila v svojo domovino v Dunajsko Novo mesto sta zaupala svoje odkritje tamošnjemu odvetniku Francu Maurerju, ki je ustanovil druž-

ho in pozval rudarje in rudarske strokovnjake. Pričeli so kopati in dosegli lepe uspehe, kajti premoga je bilo dosti in ni bilo treba globoko kopati. Toda pojavili so se druge neprilike; izkopani zakladi niso mogli odvažati, ker je bila Slovenija v tistih časih zelo zanemarjena. Država ni hotela delati, odnosno vzdrževati cest in železnice pa takrat tudi še ni bilo v Savski dolini. Edina zveza iz Trbovelj z ostalim svetom je bila slaba kolovozna pot, ki je vodila v Savinjsko dolino. To je bil povod, da se je družba kmalu razšla. Premogovnik je ostal Maurerjevemu sinovom, ki sta postavila nekaj apnenic in v teh uporabljala premog kot kurivo. Šele l. 1826, ko so postavili v Trbovljah steklarno, so pričeli z uspešnim in plodonosnim izkopavanjem. Lepi časi za trboveljski premogovnik so pričeli l. 1847, ko je iztekla po Savski dolini železnica, takrat je zagospodaril trboveljski premog po vsej takratni Nižji Avstriji.

Začetkom l. 1873 je kupil trboveljski premogovnik Wiener Bankverein in ustanovil še danes obstoječo Trboveljsko premogokopno družbo. Slovenci so imeli do zadnjih let le malo dohodkov od svojih ogromnih zakladov. Gospodarji in delovodje so bili Nemci in niti delavcem niso privoščili kruha, imeli so zaposlenih mnogo tužcev.

Iz majhne slovenske vasice je nastala velika naselbina, ki je črpala in izvažala naše zaklade, za plačilo pa ponemčevala naše kraje. V Trbovljah so imeli tudi nemške šole. Šele po razsuli Avstrije so se razmere nekoliko spremenile in je prišel do veljave domačin. Sedaj je poleg skoro samo slovenskega delavstva nastavljeno tudi slovensko uradništvo.

Trbovlje so se znatno dvignile in so danes največja industrijska občina, ki šteje nič manj kakor 20.000 prebivalcev, med temi nad 700 trgovcev in obrtnikov. V Trbovljah je nad 1450 večjih poslopij. Večino tvori delavstvo, ki ima nad 60 raznih društev z mnogimi zelo obširnimi kužnjakami.

Poleg premogovnika je v Trbovljah tudi velika cementarna, velikanska kemična tovarna in moderna steklarska podjetja, kjer je zaposlen po večini jugoslovenski živelj. Čas je bil, da so ta izredno napredujočo občino uvrstili med trzke občine.

Radi izredne količine premoga, ki ga dnevno izkopljejo in je nad vse važna za narodno gospodarstvo vsake države, nas zavidajo posebno Italijani. Že od nekdanj so stegovali svoje grabežljive prste po krajih, ki so po vseh pravicah edino naša jugoslovenska last.

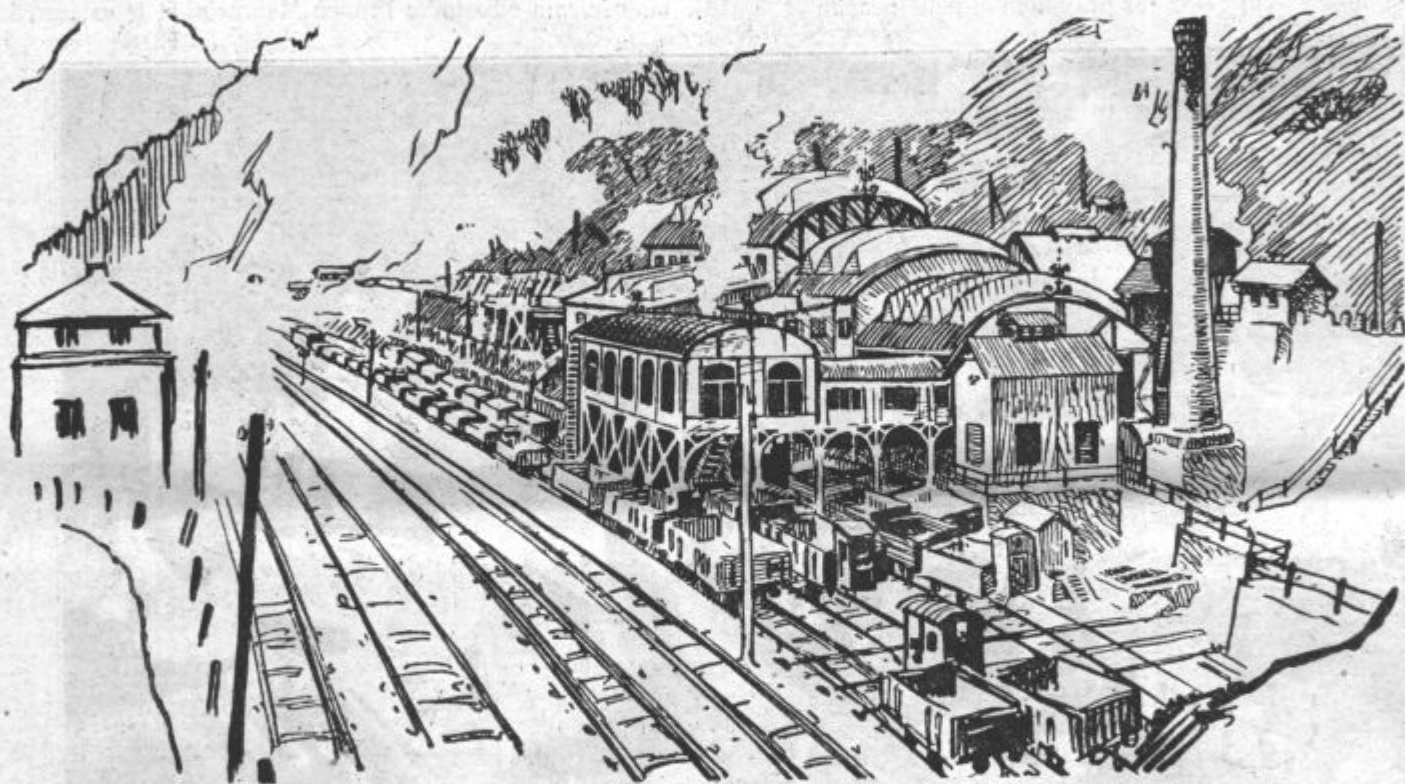

Nova bolnica v Trbovljah, ki spada med najbolj moderne bolnice v državi.

Na desni:

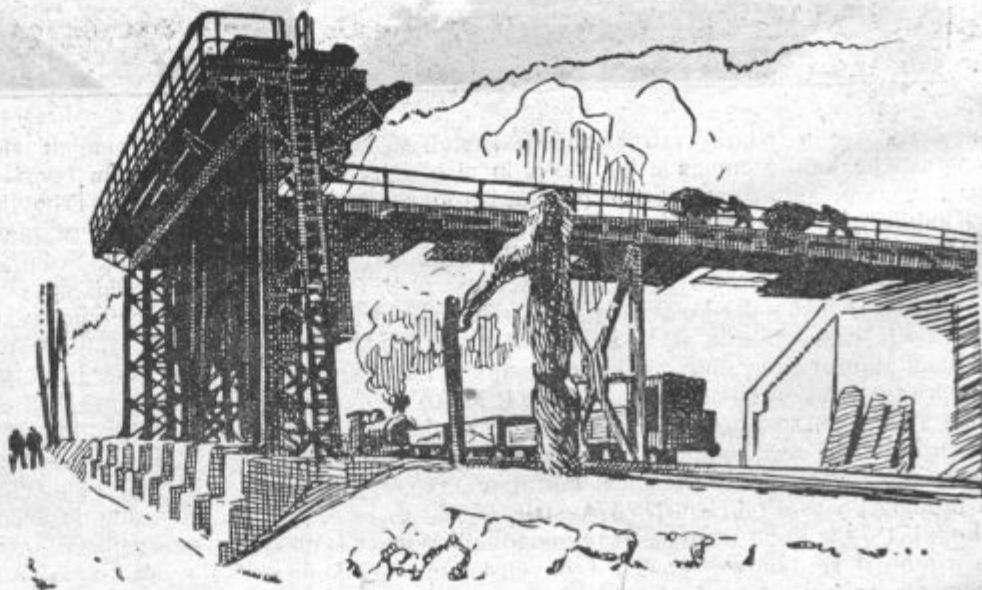
Gustav Vodusek, bivši dolgoletni trboveljski župan in gerent, ima največje zasluge za povzdigo Trbovelj v trg.

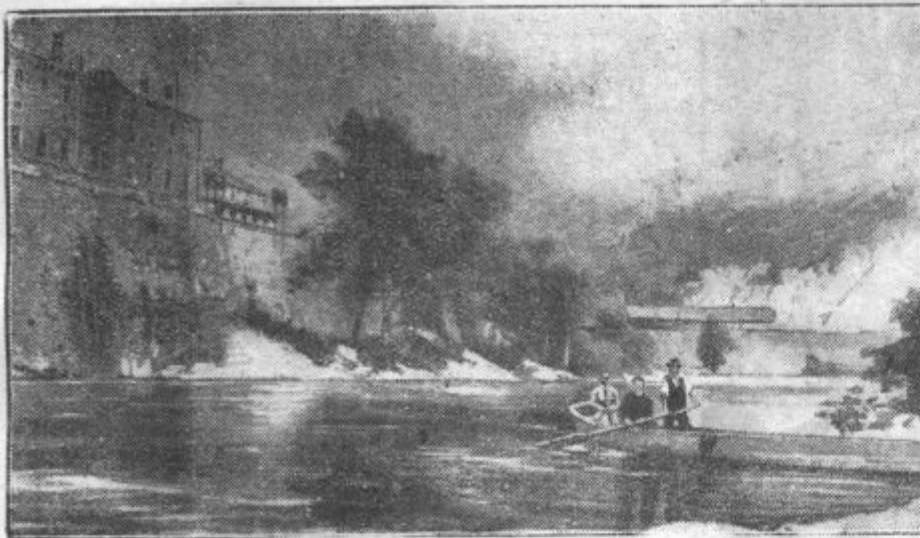
Rudniška separacija v Trbovljah so ogromna poslopja skoro iz samega železa, kamor se dovažata ves premog, da ga očistijo in odpošljejo na vse strani države do 500 vagonov dnevno.

Velikanski železni žerjav za nakladanje premoga v vagonih v Trbovljah.

Most, kjer v Trbovljah nakladajo premog, ki ga rabi železnica.

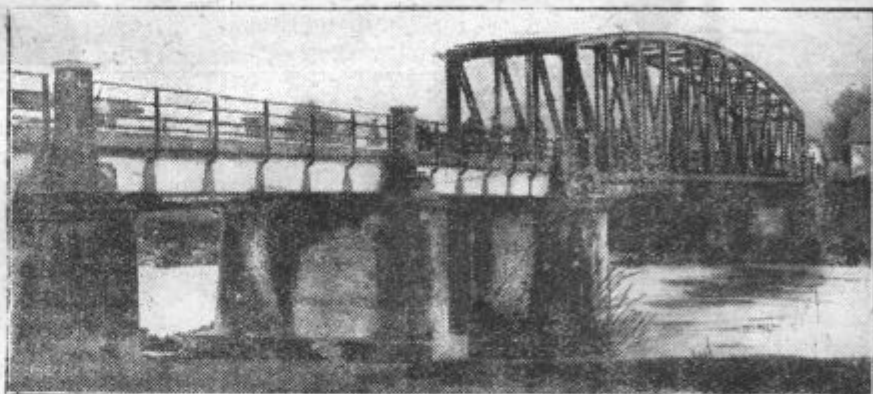
Na desni:
Ivan Lončar, župan v mesto povzdignjenega Tržiča.

Na levi:
Prevažanje čez Savo pod postajo Zidani most (na levi). V čolnu vidimo bradatega Wetza, ki že pol stoletja prevažata potnike v čolnu iz Kranjske na Štajersko in obratno.

Na levi:
Henrik Snoj, podžupan mesta Tržiča

Na desni:
Most čez Savo v Tacnu pod Šmarno goro so morali popolnoma zapreti za promet, ker se je na tretjem stebri na vižmarski strani pojavila velika razpoka in se je nagnilo železno ogrodje.

Na desni:

Anton Jelenc, predsednik finančnega odseka v Tržiču

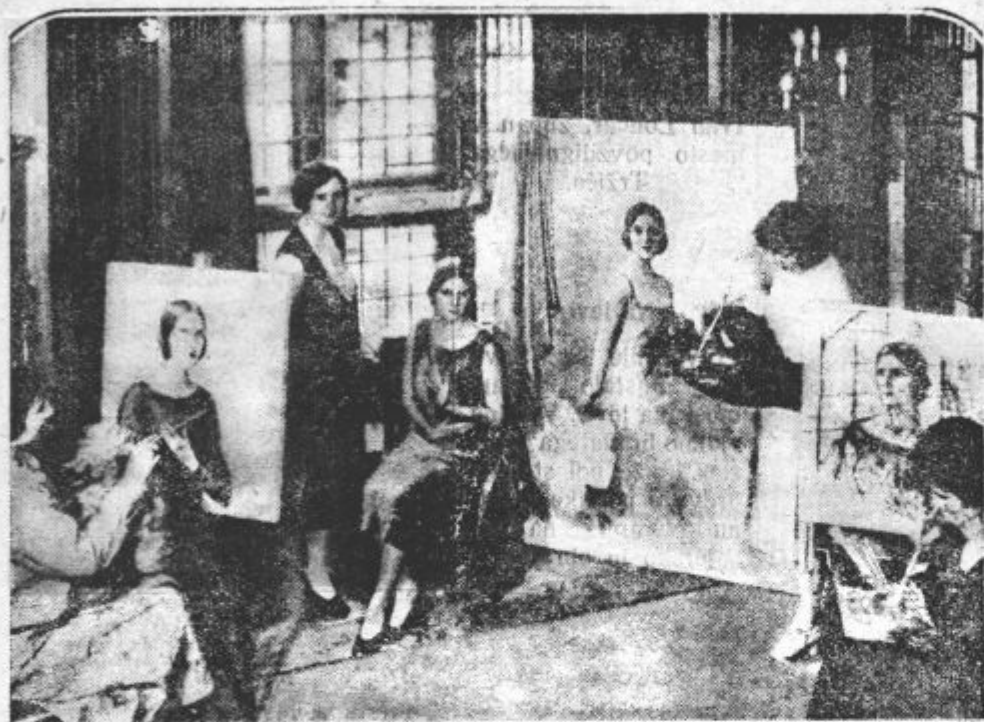

Na levi:

Začasni most čez Soro pri Medvodah so postavili kaj hitro po povodnji in bo v kratkem odprt vsaj za pešce, ki so dosedaj morali hoditi čez železniški most.

Gojenke gospodinske šole »Mladike« v Ljubljani s svojo ravnateljico go. Zemljanovo v sredini. Gospodinski tečaj »Mladice« uživa danes v vsej državi najboljši sloves. Zato je naval v to šolo zelo velik in so leto za letom oddana vsa mesta; med gojenkami jih je vedno tudi mnogo iz Hrvatske, Dalmacije, Vojvodine in Srbije, kar je najlepši dokaz, kako dobre gospodinje so Slovenke.

Najlepša Američanka, ki jo vsako leto izvolijo in jo imenujejo »gospodično Amerike«. Naša podoba kaže, kako jo slikajo kar tri umetnice naenkrat, a preje je bila le tipkarica

Katarina Schratt, ljubica cesarja Franca Jožefa, je bila igralka na dunajskem dvornem gledališču in cesarjeva prijateljica že, ko je še živela cesarica Elizabeta.

Na levi:

Ahasver, večni popotnik, v Ljubljani. Iz Italije je brez potnih listov prišel čuden mož z velikanskimi lasmi, ki je pravil, da mu je ime Sim-Vu-Kung, po naše: Sem, Kjer Sem in da nikdar ni poznal svojih staršev. Prišel je baje iz Azije in se preživlja s prodajo svetinj in spominkov.

Na desni:

Cerkev sv. Petra v Rimu praznuje tristoletnico svojega posvečenja.

Katrice na Francoskem, posebno pa šivilje in modistke proslavljajo svojo patrono na ta način, da si iz papirja narede najrazličnejše avbice in klobuke. Za najlepša pokrivala dobe Katrice lepe nagrade.